

**สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้
ฝึกอบรมผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน**

ชื่อ-สกุล นายกฤษดา ศรีทับทิม

กลุ่ม/ฝ่าย สถานีพัฒนาที่ดินสุรินทร์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓

หลักสูตร ความมั่นคงปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ตและการปฏิบัติตนสำหรับข้าราชการยุคดิจิทัล

เป้าหมายการเรียนรู้

๑. เพื่อให้สามารถอธิบายสถานการณ์การใช้งานอินเทอร์เน็ตและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล
๒. เพื่อให้สามารถยกตัวอย่างการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์และสิ่งที่ต้องพึงระวัง เพื่อให้ปลอดภัยจากภัยคุกคาม
๓. เพื่อให้สามารถยกตัวอย่างภัยคุกคามต่าง ๆ ได้
๔. เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนการป้องกันตรวจสอบความปลอดภัยด้วยตนเอง

ประเด็นการเรียนรู้

๑. แนวโน้มการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย สถิติการใช้งานของประเทศไทย ความสัมพันธ์และการกระจายตัวของข้อมูล วิวัฒนาการของเว็บไซต์
๒. รูปแบบและลักษณะการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ สิ่งที่ต้องพึงระวังในการใช้งานบนอินเทอร์เน็ต พบว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
๓. การใช้โปรแกรมและการบริโภคข้อมูลโดยขาดความยั้งคิด
๔. การตั้งค่าความปลอดภัยสำหรับ Facebook Gmail LINE

บทที่ ๑ แนวโน้มการใช้งานอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย สถิติการใช้งานของประเทศไทย ความสัมพันธ์และการกระจายตัวของข้อมูล วิวัฒนาการของเว็บไซต์

ประเทศไทยผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตมากถึง ๖๙.๕% เมื่อเทียบกับประชากรทั้งประเทศ และเป็นสัดส่วนที่สูงกว่า ค่าเฉลี่ยโลกที่มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตเฉลี่ย ๕๙.๕ % จากการสำรวจของ We Are Social ผ่านรายงาน Digital ๒๐๒๑ Global Overview Report. นอกจากนี้ คนไทยใช้เวลาบนโลกอินเทอร์เน็ตวันละมากถึง ๘.๔๔ ชั่วโมง ถือว่าสูงติดอันดับ Top๑๐ ของโลก

วิวัฒนาการของการพัฒนาเว็บไซต์ในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เมื่อเทียบกับยุคแรกๆ ของการพัฒนาเว็บไซต์แล้ว ในส่วนของการพัฒนาเว็บไซต์ในยุคก่อนนั้นต้องใช้เวลาและอาศัยเครื่องมือในการทำงานหลายตัว จึงจะทำให้เว็บไซต์ที่ได้รับการพัฒนาออกมามีประสิทธิภาพสูงสุด แต่ถ้าในสมัยนี้การพัฒนา

เว็บไซต์นั้นใช้เวลาไม่นาน เพราะมีเครื่องมือที่ช่วยในการอำนวยความสะดวกมากมาย ดังนั้นวันนี้จะพาไปดูพัฒนาการของเว็บไซต์ ในแต่ละยุคนั้นจะมีความเป็นมาอย่างไรบ้าง โดยสามารถแบ่งได้เป็น ๔ ยุคดังนี้

WEB ๑.๐ เป็นเว็บไซต์ในยุคเริ่มแรกมีรูปแบบของไฟล์เป็นนามสกุลเป็น .htm และ .html ซึ่งในปัจจุบันนี้ก็ยังคงมีให้เห็นบ้างแต่ไม่มาก ลักษณะของเว็บไซต์ในยุคนี้เจ้าของเว็บจะเป็นผู้กำหนดเนื้อหาเองทั้งหมด ซึ่งเจ้าของเว็บจะต้องมีความรู้ในการทำเว็บไซต์พื้นฐานด้วย ส่วนในด้านของผู้ใช้งานจะมีหน้าที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเพียงเท่านั้น ไม่สามารถโต้ตอบได้ คล้ายกับการนั่งดูทีวีหรือฟังวิทยุนั่นเอง เว็บไซต์ยุคแรกในการเขียนเว็บจะใช้ภาษา HTML ล้วนๆ ส่วนใหญ่จะนิยมใช้ในหมู่นักเรียน และใช้สร้างโฮมเพจส่วนตัว บทความทางวิชาการ เป็นต้น

WEB ๒.๐ ได้มีการพัฒนาขึ้นให้ผู้เข้าชมมีส่วนร่วมต่อเว็บไซต์มากขึ้น โดยที่สามารถสร้างเนื้อหา และนำเสนอข้อมูลต่างๆ เช่น เว็บบอร์ด เว็บล็อก แชนร์รูปภาพ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆ โดยเว็บไซต์ในยุคนี้จะให้ความสำคัญกับผู้เยี่ยมชมมากขึ้น ผู้เยี่ยมชมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในเว็บไซต์ได้ และข้อมูลภายในเว็บไซต์ก็จะมีการ update และพัฒนา ปรับปรุงอย่างรวดเร็ว มีการใช้สคริปต์ทางฝั่งเซิร์ฟเวอร์ มาช่วยในการเพิ่มความสามารถของ HTML เทคโนโลยีในการพัฒนาเว็บในช่วงแรกคือ CGI ภาษาที่ใช้เขียนสคริปต์นี้เช่น C Perl ต่อมาได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีการทำคล้ายๆ CGI เพื่อทำงานทางฝั่งเซิร์ฟเวอร์ อาทิเช่น ASP PHP JSP เป็นต้น

WEB ๓.๐ มีการพัฒนาต่อเนื่องมาจาก WEB ๒.๐ แต่มีความแตกต่างก็คือในยุคนี้ระบบคอมพิวเตอร์รู้จักการแก้ปัญหา คาดเดาพฤติกรรมและวิเคราะห์ความต้องการของมนุษย์ได้ โดยผู้ใช้สามารถอ่าน เขียน จัดการ หรือเพิ่มข้อมูลได้อย่างอิสระมากขึ้น เว็บในยุคนี้เป็นตัวอย่าง web service ที่เห็นเด่นชัด เช่น Microsoft Passport ส่วนภาษาที่ใช้เป็นตัวกลางในการพัฒนาเว็บเซอร์วิสคือ XML นั่นเอง

เว็บไซต์ในยุค ๔.๐ พัฒนาจาก web ๓.๐ ให้มีมากกว่าการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตรรกวิทยา มีการเรียกกันว่า “A Symbiotic web” เป็นเว็บที่ทำงานแบบ Artificial Intelligence (AI) ซึ่งมีความฉลาดมากกว่าเว็บไซต์ในยุค ๓.๐ WEB ๔.๐ จะสามารถเรียนรู้และจดจำรูปแบบพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้แต่ละคน และทำการวิเคราะห์ สืบค้น ประมวลผล นำเสนอเนื้อหาและข้อมูลให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด และยังสามารถทำงานได้แทบจะทุก อุปกรณ์หรืออาจจะช่วยระบุตัวตนที่แท้จริงของผู้ใช้ได้ อย่างที่เราเห็นในปัจจุบันนี้มีการพัฒนาเว็บไซต์ให้รองรับการใช้งานบนสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตนั่นเอง

บทที่ ๒ รูปแบบและลักษณะการกระทำคามผิดทางคอมพิวเตอร์ สิ่งที่ต้องพึงระวังในการใช้งานบนอินเทอร์เน็ต พบว่าด้วยการกระทำคามผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

๒.๑ ประเภทของผู้ที่กระทำคามผิดทางคอมพิวเตอร์

๑. Hacker คนที่มีความสนใจในระบบคอมพิวเตอร์ในเชิงลึก พยายามเจาะเข้าระบบคอมพิวเตอร์เพื่อหาจุดอ่อนของระบบ โดยมักจะแจ้งให้เจ้าของระบบทราบเพื่อปิดจุดอ่อนและมีการแบ่งปันข้อมูลให้แกกัน

๒. Cracker คือ Hacker ที่นำความรู้ที่มีมาใช้ในเชิงทำลายเพื่อสร้างความเสียหายแก่ระบบ

๓. Script kiddy คือคนที่หาเครื่องมือหรือโปรแกรมมาใช้เพื่อก่อความเสียหายแก่ระบบ

๔. Spy คือคนที่เข้าองค์กรมาเพื่อเอาความลับออกไปเผยแพร่

๕. Employee คือพนักงานองค์กรที่นำข้อมูลภายในหลุดออกไปโดยไม่ตั้งใจ ทำให้ผู้ไม่หวังดีเห็นจุดอ่อนที่จะเข้ามาโจมตี

๖. Terrorist กลุ่มก่อการร้ายที่มีเป้าหมายชัดเจนที่จะก่อความเสียหายแก่ระบบ

๒.๒ รูปแบบของการกระทำคามผิด

๑. Social engineering เป็นปฏิบัติการทางจิตวิทยาหลอกล่อให้เหยื่อมอบรหัสผ่านเพื่อเข้าสู่ระบบให้โดยไม่ต้องอาศัยความชำนาญเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

๒. Password guessing การเดารหัสผ่านเพื่อเข้าระบบ

๓. Denial of service (DOS) ทำให้การจราจรเข้าเว็บไซต์หนาแน่นผิดปกติจนระบบรับไม่ไหว และ หยุดทำงาน

๔. Decryption การถอดข้อมูลที่มีการเข้ารหัสอยู่

๕. Birthday attack สุ่มคีย์ขึ้นมาและอาจจะตรงกับคีย์ที่ถูกเข้ารหัสไว้

๒.๓ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่น่าสนใจ

มาตรา ๕ ห้ามเจาะเข้าระบบคอมพิวเตอร์ที่มีมาตรการป้องกัน

มาตรา ๖ ห้ามเปิดเผยรหัสผ่านของผู้อื่น

มาตรา ๗ ห้ามนำรหัสผ่านที่ไม่ใช่ของตนไปใช้

มาตรา ๘ ห้ามดักจับข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นที่อยู่ระหว่างการส่งในระบบคอมพิวเตอร์

มาตรา ๙ ห้ามทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือทำให้ข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นเสียหาย

มาตรา ๑๐ ห้ามรบกวนการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นจนไม่สามารถใช้งานตามปกติ

มาตรา ๑๑ ห้ามส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์หรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์อันเป็นการรบกวนการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ของบุคคลอื่นโดยปกติสุข

มาตรา ๑๓ ห้ามจำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๔ ห้ามนำข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ หรือข้อมูลลามก เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์

มาตรา ๑๖ ห้ามเผยแพร่ภาพตัดต่อที่ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย

บทที่ ๓. การใช้โปรแกรมและการบริโภคข้อมูลโดยขาดความยั้งคิด

การใช้โปรแกรมในการเล่นเกมนั้น เช่น Candy Crush หรือเกมอื่นๆ โดยเฉพาะเด็กๆ แล้วใช้โปรแกรมในการช่วยเล่นนะครับเล่นให้เกมมันอาจจะเร็วขึ้นหรือช้าลง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเล่นเกมนั้น อันนี้ก็อาจจะเกิดปัญหาขึ้นว่าเรารู้สึกสนุกสนานกับการใช้โปรแกรมนั้นเพราะเราเล่นง่ายขึ้น สนุกขึ้น ชะง่ายขึ้น แต่หารู้ไม่ว่าเป็นการไปรบกวนระบบคอมพิวเตอร์ คือแทนที่คอมพิวเตอร์ระบบจะสามารถรองรับผู้ใช้งาน อย่างเช่น ๑,๐๐๐,๐๐๐ คนมันอาจจะลดลงเหลือแค่ ๕๐๐,๐๐๐ คน แต่ถ้าคนใช้โปรแกรมลักษณะนี้ จำนวนมากกลายเป็นว่าเครื่องคอมพิวเตอร์

ไม่สามารถประมวลผล เกี่ยวกับการเล่นเกม หรือว่าการให้บริการเหล่านี้ได้ มีความเสี่ยงที่จะมีความผิดตาม คอมพิวเตอร์เหมือนกัน ก็ต้องระมัดระวังไว้ด้วย

แต่ปัจจุบันนี้ในโปรแกรมเหล่านี้ในโซเซียลมีเดียก็ถูกสกัดกันมาก ไม่ให้เพียงการละเมิดกฎหมายอย่างเดียว บางทีใช้โปรแกรมโกงลักษณะนี้ ไม่ให้ผิดกฎหมายอย่างเดียว ท่านอาจจะสูญเสียยูเซอร์หรือไอดีที่ท่านเล่นเกม เหล่านั้นไปก็ได้ อาจจะมีการแบนท่าน ทำให้เวลาที่ถูกจำกัดหรือถูกระงับ ก็แนะนำได้ว่าเล่นแต่พอเหมาะพอควร และใช้ความสามารถของตัวเองอย่าไปโกง ผิดกฎหมาย แล้วก็อาจจะถูกระงับด้วย

เด็กและเยาวชนเกิดพฤติกรรมการเล่นแบบขึ้นเยอะในสื่อสังคมออนไลน์ ก็เป็นการสารเสพติด หลังจาก นั้นคนอื่นๆ ในแวดวงหรือในกลุ่มเห็นก็เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบ ก็ให้บุตรหลานหรือลูกของตัวเองหรือเด็ก ของตัวเองเสพยาเสพติดแข่งกัน เป็นพฤติกรรมการเล่นแบบที่ไม่ดี และหนักไปกว่านั้นบางคนเอาสัตว์เลี้ยงของตัวเอง ไปดมหรือว่าเสพยาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็นการทรมานสัตว์เลี้ยงด้วยอีกแบบหนึ่ง อันนี้ก็อาจจะผิดรบ คอมพิวเตอร์มาตรา ๒๐ แล้วก็เข้าคณะกรรมการอาจจะผิดศีลได้ พฤติกรรมผิดโดยตรง แต่อาจจะไม่ผิดเงื่อนไขการ ให้บริการของเว็บไซต์ หรือแม้กระทั่งการฆ่าตัวตาย คือว่าการกระตุ้นทางสังคม ทำให้มีชาวต่างชาติที่เสียชีวิตเกิด จากการฆ่าตัวตายแล้ว แต่โซเซียลมีเดียไปกระตุ้นทำให้เขาเสียชีวิต อาจจะไม่ผิดกฎหมายตรงตรง แต่การที่ไม่ควร กระทำ ถ้าเห็นการทรมานตัวเอง แนะนำว่าให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ช่วยกันดูแลหรือรักษา จิตใจของบุคคลเหล่านั้นดีกว่า

การบริโภคข้อมูลโดยขาดความยั้งคิด ก็เป็นการแชร์ข้อมูลอย่างสนุกสนาน ซึ่งอาจจะเกิดความตื่นตระหนกหรือเป็นข้อมูลเท็จ โดยที่เราไม่แชร์ข้อมูล อาจจะทำให้เกิดความสนุกสนานโดยที่ขาดความยั้งคิด ส่วนคนบริโภคก็บริโภคโดยขาดความยั้งคิด เช่นเค้าบอกว่าเห็นตรักษามะเร็งจริงๆ แล้วเห็นเป็นพิษ กินเข้าไปก็จะรักษาโรคมะเร็งจริงๆ แล้วเค้ามีจุดมุ่งหมายว่า เห็นเป็นพิษถ้ากินแล้วเสียชีวิต มะเร็งก็เสียด้วย มะเร็งก็หายไปด้วย ก็มี คนเชื่อด้วยเหมือนกัน แต่ถ้ามีคนเสียชีวิตอะไรเกิดขึ้น หรือว่าเชื่อหลงเชื่ออะไรก็อาจจะผิดตามคอมพิวเตอร์ไปด้วย อาจจะผิดเพราะระบอบคอมพิวเตอร์เสียทีเดียว แต่ก็เป็นพฤติกรรมที่อาจจะทำให้สังคมเกิดความสงสัย

บทที่ ๔. การตั้งค่าความปลอดภัยสำหรับ Facebook Gmail LINE

สิ่งที่ไม่ควรใช้เป็นรหัสผ่าน

เพื่อความปลอดภัยในการใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้งานควรตั้งรหัสผ่านที่ไม่สั้นเกินไป เป็นข้อความที่ไม่มีความหมาย ประกอบด้วย อักษรตัวพิมพ์ใหญ่ ตัวพิมพ์เล็ก ตัวเลข และอักขระพิเศษ และหลีกเลี่ยง การตั้งรหัสผ่านด้วยชุดอักษรหรือตัวเลขที่คาดเดาได้ง่าย เช่น ๙๙๙๙ ๑๑๑๑ ๙๘๗๖ ๑๒๓๔ abcd qwerty หรือ ข้อมูลส่วนตัว เช่น หมายเลขโทรศัพท์ วันเดือนปีเกิด ชื่อตัวเองหรือชื่อผู้ใช้ของโปรแกรม

(นายกฤษดา ศรีทับทิม)

นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ให้เพื่อแสดงว่า

นายกฤษดา ศรีทับทิม

ได้ผ่านการพัฒนาทางไกลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิชา ความมั่นคงปลอดภัยบนอินเทอร์เน็ตและการปฏิบัติตน
สำหรับข้าราชการยุคดิจิทัล

[รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง]

ให้ไว้ ณ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2566

(นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์)
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

**สรุปบทเรียนที่ได้รับจากการพัฒนาความรู้
ระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์
LDD e - training**

ชื่อ-สกุล นายกฤษดา ศรีทับทิม

กลุ่ม/ฝ่าย สถานีพัฒนาที่ดินสุรินทร์ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓

หลักสูตร แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน รุ่น ๑ ปี ๒๕๖๗

๑. ความสำคัญของโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมพัฒนาที่ดิน จัดทำโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๗ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่ บรรเทาปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำและเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ซึ่งจะพิจารณาศักยภาพของพื้นที่ในการกักเก็บน้ำ คุณภาพของน้ำรวมทั้งความพร้อมของเกษตรกร ในการกำหนดพื้นที่ขุดสระน้ำในไร่นา ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร โดยเกษตรกรมีส่วนร่วมในการออก ค่าใช้จ่าย ๒,๕๐๐ บาทต่อบ่อ

๒. หลักการบันทึกฐานข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

โปรแกรมได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลการดำเนินโครงการทุกขั้นตอน ตั้งแต่การ กำหนดเป้าหมายโครงการไปจนถึงการสรุปข้อมูลความสำเร็จของการดำเนินโครงการ มีเครื่องมือต่างๆ ช่วยให้การดำเนินงานสามารถทำได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และตรวจสอบได้

๒.๑ ระบบบริหารจัดการข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ประกอบด้วยเครื่องมือ สำหรับผู้ใช้งาน ๔ กลุ่ม ได้แก่

๑) เกษตรกรผู้ลงทะเบียนขอแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เกษตรกรผู้สนใจ สามารถลงทะเบียนเพื่อขอรับการคัดเลือกเข้าร่วมโครงการได้ หากได้รับการคัดเลือกจะได้รับการติดต่อจาก เจ้าหน้าที่เพื่อทำสัญญาและดำเนินการขุดแหล่งน้ำต่อไป

๒) สถานีพัฒนาที่ดินสุรินทร์หลังจากได้รับการจัดสรรงบประมาณ สถานีพัฒนาที่ดิน จะคัดเลือกเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมจากรายชื่อผู้ลงทะเบียนและส่งรายชื่อให้สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต พิจารณา แล้วรวบรวมข้อมูลส่งไปยังกองแผนงานเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วจะจัดหา ผู้รับเหมาทำสัญญากับเกษตรกรและบันทึกความก้าวหน้าของการดำเนินงานจนแล้วเสร็จ

๓) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ทำหน้าที่ดูแลภาพรวมการดำเนินโครงการในพื้นที่รับผิดชอบ ตรวจสอบรายชื่อเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกจากสถานีพัฒนาที่ดินในพื้นที่ และรวบรวมส่งให้กองแผนงานเพื่อรับ การอนุมัติต่อไป

๔) กองแผนงาน ทำหน้าที่ดูแลภาพรวม การดำเนินโครงการของกรมพัฒนาที่ดิน จัดสรร งบประมาณ และเป้าหมายให้แต่ละหน่วยงาน ดำเนินการอนุมัติรายชื่อเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการและสรุป ข้อมูลผลการดำเนินงาน

๓. หลักการคัดเลือกพื้นที่และรูปแบบการก่อสร้าง

๓.๑ การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

๑) พื้นที่ซึ่งจะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ต้องเป็นพื้นที่ทำการเกษตรและมีเอกสารสิทธิที่ดินที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ออกให้ ได้แก่ โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส.๓ ก. น.ส.๓ ข.) แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ (น.ค.๓ กสน.๕) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๑๔ ส.ป.ก. ๔-๑๘) ใบจอง (น.ส.๒ น.ส.๒ ก.) พื้นที่ คทช. และพื้นที่โครงการพระราชดำริที่มีการจัดสรรที่ดินทำกินให้เกษตรกร รวมทั้งเอกสารใบรับรองให้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ออกจากรมป่าไม้และกรมอุทยาน

๒) เป็นพื้นที่ที่อยู่นอกเขตชลประทาน ขาดแคลนระบบที่จะจัดส่งน้ำไปถึงได้ตลอดปี และประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเป็นประจำ หรือแล้งซ้ำซาก

๓) พื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาตามเงื่อนไขของโครงการ ต้องเป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของดินที่มีผลต่อปริมาณน้ำที่จะกักเก็บได้ ตามระดับความเหมาะสมของดิน ได้แก่ ความชื้นน้ำของดิน (Permeability) ปริมาณหินพื้นผิวที่ไหลอยู่บนดิน ความลาดชันของพื้นที่ไม่ควรเกิน ๑๕% และเป็นดินที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เลว และเลวมาก หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เป็นดินทรายจัด พื้นที่เกลือขึ้นเป็นดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่

๔. กระบวนการดำเนินงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

๑) การรับสมัครเกษตรกร

- ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ผ่านสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน www.ddd.go.th

- ประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลในพื้นที่ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือ อบต. หมอдинอาสา และผู้นำท้องถิ่น ชี้แจงทำความเข้าใจให้ความรู้กับเกษตรกร

- สสำรวจความต้องการของเกษตรกร

- เกษตรกรที่สนใจ กรอกรายละเอียดความต้องการลงในใบสมัครตามแบบฟอร์มความต้องการแหล่งน้ำในไร่นา ให้แก่เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน หรือยื่นคำร้องขอรับบริการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่เว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน www.ddd.go.th ภายใต้ลิงค์ https://www.ddd.go.th/WEB_Water/

- เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเรียงลำดับความต้องการเป็นข้อมูลรวบรวมเก็บไว้

๒) การตรวจสอบพื้นที่

พื้นที่ทำการเกษตร มีเอกสารสิทธิที่ดิน

อยู่นอกเขตชลประทาน

มีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ มีความเหมาะสมของดินในการขุดสระน้ำ หลีกเลี่ยงพื้นที่ดินทรายจัด พื้นที่ดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่

กรณีขุดสระน้ำความลึกไม่เกิน ๓ เมตร ควรมีพื้นที่ดำเนินการจากปากสระน้ำข้างละ ๒ เมตร

กรณีขุดสระน้ำลึกเกิน ๓ เมตร ต้องมีระยะเว้นไม่น้อยกว่าที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการ

ขุดดินและถมดิน

จัดกลุ่มเป้าหมายการจัดสรรพื้นที่ก่อสร้างโดยขนาดของกลุ่ม และการกระจายตัวของสระน้ำ ต้องเหมาะสมกับการบริหารจัดการเครื่องจักรกล

๓) การยกเลิก และการสละสิทธิ์เข้าร่วมโครงการ

กรณีที่ ๑: สละสิทธิ์ก่อนทำสัญญา

๑. เกษตรกรแจ้งความต้องการยกเลิกการขุดโดยกรอกแบบฟอร์มใบยินยอมสละสิทธิ์พร้อมเหตุผลความจำเป็นในการขอยกเลิกเข้าร่วมโครงการฯ

๒. เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและคัดเลือกรายชื่อเกษตรกร ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการขุดสระน้ำ ตามลำดับคำขอ ภายในพื้นที่ตำบลเดียวกันเพื่อเข้ารับสิทธิ์แทน

๓. สถานีพัฒนาที่ดินเสนอรายชื่อเกษตรกรสละสิทธิ์ และรับสิทธิ์แทน ต่อผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เพื่ออนุมัติ

๔. ดำเนินการทำสัญญา จัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบฯ

กรณีที่ ๒: สละสิทธิ์หลังจากการทำสัญญา

๑. เกษตรกรแจ้งความต้องการยกเลิกการขุดโดยกรอกแบบฟอร์มใบยินยอมสละสิทธิ์พร้อมเหตุผลความจำเป็นในการขอยกเลิกเข้าร่วมโครงการต่อเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน

๒. เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงาน ตรวจสอบข้อเท็จจริง และทำบันทึกรายงานต่อประธานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ เพื่อทราบ

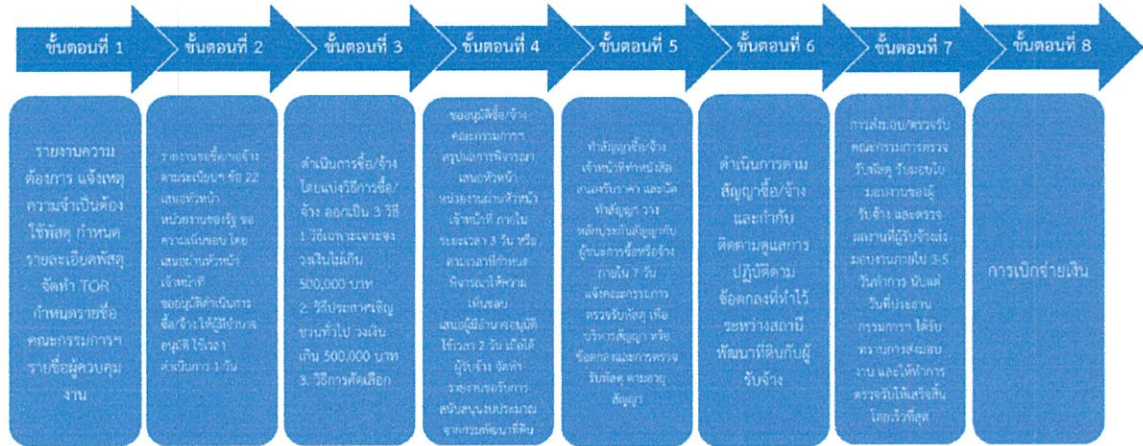
๓. เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงานตรวจสอบ คัดเลือกและเสนอรายชื่อเกษตรกรรายใหม่ เพื่อรับสิทธิ์แทน และทำรายงานคณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอต่อผู้อำนวยการสถานี(ผู้ว่าจ้าง) เพื่อทราบและขออนุมัติแก้ไข เปลี่ยนแปลงรายชื่อแนบท้ายสัญญา

๔. ผู้อำนวยการสถานี (ผู้ว่าจ้าง) อนุมัติ และส่งรายงานการขอยกเลิกแทนที่เสนอผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เพื่ออนุมัติ

๕. แจ้งผู้รับจ้าง เพื่อแก้ไขสัญญาฯ

๖. ดำเนินการตามสัญญาที่แก้ไขแล้ว

๔) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

๕) การขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้าง/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และมอบหมายผู้ควบคุมงาน/ผู้ช่วยควบคุมงาน ตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง ที่ กค (กวจ) ๐๔๐๕.๒/๐๑๘๙๐๙ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ผู้ควบคุมงาน คือ เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินที่รับผิดชอบพื้นที่นั้นๆ เป็น ผู้ตรวจสอบ ควบคุม ตำแหน่งการขุด ขนาดของสระน้ำ ตามกำหนด และตามรูปแบบที่กำหนด

***สระน้ำที่มีความลึก > ๓ เมตร การควบคุมงานต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

กรณีที่มีการก่อสร้างต่อพื้นที่ มีจำนวนมากเกินกว่าที่เจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาที่ดิน ที่รับผิดชอบพื้นที่นั้น จะสามารถเข้ามาควบคุม ตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้างได้ทั้งหมด ให้เจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาที่ดิน ขอความร่วมมือจากหมอดินอาสาและเกษตรกรเจ้าของสระน้ำ เป็นผู้ช่วยควบคุมงาน ดูแลการทำงานของผู้รับจ้างให้เป็นไปตามขนาดและรูปแบบที่กำหนด การมอบหมายหมอดินอาสาให้เป็นผู้ควบคุม กำกับดูแล การดำเนินงานของผู้รับจ้าง ต้องมีหนังสือมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินประจำจังหวัดนั้นๆ ควบคุมระยะเวลาดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญาการจ้าง และจัดบันทึกสภาพการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวันพร้อมผลการปฏิบัติงาน หากพบปัญหาจากการควบคุมงาน ให้รายงานต่อคณะกรรมการตรวจการจ้าง

เมื่อการขุดสระน้ำเสร็จสิ้น ให้ส่งใบมอบงานจากผู้รับจ้างที่ผู้ควบคุมงานลงนามในเอกสารส่งให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ

๖) การติดตามผลการขุดสระน้ำ

นายภุชดา ศรีพิบัติม
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

กรมพัฒนาที่ดิน

ขอมอบประกาศนียบัตรฉบับนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

นายเกษดา ศรีทับทิม

ได้ผ่านการฝึกอบรมการเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ ระบบ LDD e-Training

หลักสูตร "แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน"

รุ่นที่ 1/2567 : ตุลาคม 2566 - มีนาคม 2567

(นายปราโมทย์ ยาวใจ)
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน